

985
56

TOM

Y d A P H i K

1931.

Октябр
№ 11

Журнал велѣтчіе чемад понда.

Лезѣ Коми-Пермјатскіѣ кыґа лезанін

Адрес: Еудымкар, Окрізітательство

Кытѣн мыј гіжѣм.

	Лісбѣк
1. дасном год	1
2. Содтамѣ темппез (інсценіровка) Ізу-Стелко	4
3. Ударно заптам наґ—Ізу-Стелко.	11
4. Шедіс—М. Лыґачѣв.	13
5. Коми округѣт мунас кѣрт туј—Сперев.	20
6. Разведчіккез—Ізу-Стелко.	23
7. Отсалам оргаґізујтны МТС	28
8. Колхознѣѣ јазмі—А. Гольева.	29
9. Пыртам решеніе ЦК ВКП(б) ліс школа-јыліс	32
10. Песѣѣ буржыка велѣтчѣм понда—А. Гольева	33
11. Міјан округ лѣас свѣм грамотнѣѣ округѣн	34
12. Мыј адзылімѣ совхозын	36
13. Тракторнѣѣ завод—П. Норев.	37
14. Ударніккез уґын бѣстѣны преміја—А. Гольева	41
15. Табелшік—Ізу-Стелко.	42
16. Бѣстам шефство карґя гуез вылын—А. Зілесев.	43
17. Тыртам Леґніліс заветтез—Ал. Бакін.	44
18. Мыј мі керім сеґтабр 1-ѣѣ лунсан 10-ѣт сеґ- табр лунѣѣ—Велѣтчісез Поносовскіѣѣ школаіс	44
19. Бѣстѣ пример Заречнѣѣ колхозіс—Практікант педтехнікуліс	45

ДАСҢОЛ ГОД

Гымалис октабр. Појездөн мунө оҙлаң кад. Мы-
јөн локтис 14 год кежө Советскөј Сојуз да Коми ок-
руг? А мыјөн локтисө капиталисттез? Быд ужалигло
ета јылис колө төдны Кујимөз решајущөј воө вит-
вога планын Советскөј Сојуз лезө 518 вил фабри-
каез да заводдез. Ны коласын емөс сетщөм гигант-
тез, кыз лезисө Харьковскөј трактор керан завод, кө-
да өтик годнас пондас керны 50 сурс (тыгеча) трак-
тор. Березньикиын Хим-комбинат, медозза домнаез
Магнитогорскын, Кузьнецкын, вил шахтаез Донбассын
өлектростанцијаез.

Октябр меһоҙа лун кежө Москваын петис ав-
томобилнөй завод конвейер. Ета завод өтк годон
пондас керны 25 сурс автомобил.

Кыпөтөны лебөны домнаез Урало-Кузбассын.
Важ деревња торја хоҗајствоезис пөртчө колхознөйө.
Өни-ны СССР пагта ужалөны 1300 МТС. Жынысса
унажык-ны крессана колхозын. Миллон гаез көҙөмас
колхозезөн да совхозезөн. Ңе өтик миллон пода
өтлаалөм молочнөй фермаезө. Өтик воөн рабочөјез
СССР-пагта содоны кык миллон. Уна i мөдик до-
гтіжеңһоез емөс мијан сојузын. Совет власт оз кол
бокө i Коми округ, көда жылис оажык царскөј власт-
лөн һекыщөм забота ез вөв. Өни Коми округ сувтө
ортчөн оаын мунис өтүркөт хожајствоөн да култура-
өн. Богтам кык-кујим пример, көдна висталасө, мыј
керис Коми округ совет власт дырһи. Ез вөлө быщө-
мика Коми округөт тујез. А өни дасһол автомобил
пондасө ветлыны Кудымкарсаң станціјаөз. Тулыс-
саң 1932 воө көрт туј пондасө нуөтны округ-пыр-

Кин чајтис цар дырһи, мыј Кудымкарын ами Кө.
сым пондасө лезны велөтиссезөс, техһиккөзөс, агро-
номмезөс? Кин пондис-бы баитны ета жылис сек, бө-
бөлөн-бы шуисө.

Кин чајтис цар дырһи, мыј мијан челаф быдөс
пондас велөтчыны школаын, һето Кудымкарын пон-
дасө лезны кһига, гаҗет, журнал да ешө Коми кыв
вылын?

Кинлө цар дырһи пырис бы јурас, Јурла рајонын
шутөммезсө гөрны 24 сурс га лон увтө да ешө
тракторөн? А көр-бы ми вөтчөсөм МТС да сымда
машина, көда өни пырө мијан округө?

Грап да царскөј власт токо јуис вөр коми морт-
лис, сөсса нылөн һекыщөм дума ез вөв.

Өни кујимөз решајущөј воө вөтвөса планис, көр
мијө ој i лун лебтам хоҗајство, да култура, көр те-

чам фундамент социалистическөй экономикао, колө жон жыка крeпiтны рjаддeз ВКП(б) да совет власт гө- гөр.

Зар керам СССР-га вiзiр саяо. Газеттез быд лун ваяоны jуоррез: пöднaссöны фабрикаез, заводдeз, уна рабочöйjез чапкöны ужiс, чiнтöны зароботоккез, сод- тöны уж лун. Из шом туjö сотöны нaн, а рабочöйjез пукалöны шыгjөн. Товар чегö жаждeз, а ужалис öтiр босны оз вермы. 35 мiллонса уна-ны рабочöйjез се- мjаезөн пукалöны ужтөг, кöда шыгjөн, кöда öтöрын олö, а кöда i коңушнаын уялö. Капиталисттез jона jiрöны пiннeзнысö öта-мöдныс вылö. А ешö öддöн- жык лөг нылөн петö, көр адçоны, кыз СССР лунiс- лун быдмö да jонмö.

ВКП(б) jуралöмөн ужалис öтiр 14 во кeжö лок- тiс выжыт победаезөн. Но нe jеща моггез сулалöны мiжан озын ешö i озлаң кeжö. Ужалис öтiрлөн враггез городын (вредителлeз), дeрeвнaын (кулак- кeз) СССР вiзiр саяын (капиталисттез) быд нож пан талöны вiтвoса план.

даснолöз годовшчина бöрын мi Комi округiс ужалис jöз, кыз i быд соjуз паста, ешö jонжыка öд- зöтам темппез, быд фронт вылын. Ешö jонжыка вачкам быд чужöма враг куа. Соцсоревноваңноөн да ударничествоөн тыртам срок кeжö нaнзаптан план Ударноjа кутчам вöрзаптöм бердö, отсавны Урало- Кузбасс стрöкалö. Öддöнжык паскöтам колхознöй да совхознöй стрöка, jонмöтам колхоззeз, öззöтам культпоходлис уж. Велöтчытöм jöзöс велöтам быдöс. Пoснi чeлaдöс кутам школаезөн, мед öтик eз кол велöтчытөг. Комi округ пöртам свaл грамотнöй ок- ругö.

дасвiтöt порог вылö сувттөн, мiжан озын сула- лöны гырис моггез. Но мi ны озын ог сувтö, тыр- там. I озлаң мiжан саяын победаез лoасö ешo гы- рiсжыкöс.

1928

Содтамö темпpez

(ИНСЦЕНІРОВКА)

Орсöны: лезіе і 5 морт вістас'сез. Ена вістас'сез коласö морттезсö позö суҗышыны і унажык, медбы ніја отсалісö отласа кыввезын, но торја кыввез нылö ҥе гетны.

Етö інсценіровка позö сувтöтны көт кытөн дас'һолөт Октябрскöј годовшчіна чулалөм бöрын.

МЕДОҖҖА МЫТЧАГОМ

Лезіе — (Сунгісöмөн пырö сцена вылө).

Уф, пымалі...

Но да ладно...

Јорттез, быдөн остö өм.

Ѓфу, сорасі — пемлез остö.

Кывзö менчім віссасөм.

Өні токо мі ужалім.

Пессім, медбы тыртны план.

Кыз мі бы мім да вынгалім.

То вістасн' локтім тан.

Јоркјам лебтам луніс-лунö.

Віл хоҗајство дорам.

Щупам өтвывса коммуна.

Щупам гымөн, горөн.

Өзјö вил странаным...

Падмө,

Орö важ оланлөн род.

І гымалан етщөм кадлө

Таво тыріс дас'һом год.

Сталөн фабріка пағтасö

І посадлөн југмө бок...

Но, дак јорттез! Сöс вістасны

Өткөн оз поз, оз суҗ прок.

Менам емөг ӧтсалісез.

(Сцена саяӧ)

Ноко, петӧ вѣтасісез.

(Лезіс саяӧвчӧ. Сцена ылӧ пырӧ первӧј
вѣтасіс)

Первӧј — Путріктӧ бѣјӧн странаным.

Быдмӧ завод, содӧ ын.

Ӧтвывса олан мѣ панам.

Соціалізм дорам жын.

Мӧд і к — (Пырӧ і сывтӧ первӧјкӧт ортчӧн)

Нубосӧ ныкӧ сулалӧ

Быдкодъ завод, нуӧ бој.

Ныкнанныс — Вон Кузнецкстрој

Шуч ынгалӧ,

Лебӧ вон Магнитострој.

Нујі мӧт — (Пырӧ і сывтӧ ортчӧн)

Чалӧтӧ говк ассіс чапкӧ

Автомоміліној завод.

Автомобіллесӧ сапкӧ,

Кӧзӧ странаа прород.

Кыз он сымӧт етӧ кадсӧ,

Кӧр мѣ ужаліглӧн класс

Быдӧнныс — Лебтам

ПЈАЃСОТ ВОГЕМНАДЦЕЃ:

Тыртам гіганттезӧн рас.

Нолӧт — (Пырӧ і ортчӧн-жӧ сывтӧ)

Неважын ассіс і дорӧ

Тракторрез вѣл ХӧТӧЗӧ.

Зыбӧтӧ тысеча сорок

Быдӧнныс — Чужӧ гӧгӧр. МӧТӧСӧ

Вітӧт — (Пырӧ і сіз-жӧ сывтӧ)

Быдмам сточма годіс годӧ.

Ӧзтам, жарӧтам пожаа,

Ӧлектро-бі мѣян содӧ,

Нулӧ дѣревца і кар

БИБЛИОТЕКА

№ _____

Первөј — Гурөтө косалө русө.

Кујимөт — Оз-һи кык пел шы кыв, оз...

Витөт — Соровтө тракторөн мусө.
Быккодь гiгaнтскөј совхоз.

Мөдик — Зардө гөрдөтө, дөмасө,
Гардсө колхозөн совкрај...

Ньольөт — Вынөн гов јөз өтлаасө..

Быдөнныс — Пык-жө колхоз вывлагь, кәј.

Первөј — О, јорттез!

Кујимөт — О, јорттөз!

Витөт — Мјө

Быдөнныс — Öтувтчим кваъдас процент.

Мөдик — Гов да средһак токо сен.

Быдөнныс — Сотам кулаккесө биөн.

Кујимөт — Партия румөн ужалө

Ньольөт — Сы сөрти, јорт, озлаь мун.

Витөт — Мјан странаын горалө:
Стал, көрт, бетон да чугун.
(Лөсөтчөны сөрсөн-бөрсөн, мунөны і сы-
лөны „Варшавјанка“ проглазөн)

Быдөнныс — Быд буржуазнөј

Странасө озалам.

Зукөтам дорам

Колхоз да завод.

Муыс вевдөрын

Бето-өн гымалам.

Камгам һе өтик-һи год

дасһол год!

MÖDİK MЫTЧAGÖM

Л е з і е — (Пырö) Нем баитны,
Быдмим бура
Вил завод, колхоз гөгөр.
I буржуялөн колмө журыс,
Етшөм строjка адзö көр.
Öнi кывзö, ми вiсталам
Комi округiс олан.
Кыз-жö быдмам да зоралам.
I кыз вежамö сибан?

(Леэиз саяөвтчö. Пырöны вiстасиссез i ортчөн сув-
тöны сцена шөрö)

П е р в ö j — Вiрсö ужалисliс пичкiс
Сзжык помешшiк, буржуj.
I быд нацменсö пыр личкiс.
Ез сетлы озлаңö тuj.

M ö d i k — Комi ужалигыс тожö
Цар понда нiртiс пыр вив.
Но етнö гаддессö чожа
Сотiс октябр, керiс див.

К у j i м ö т — Право нацмен аслыс бөгтiс. (Кутчiслö-
ны оча ki)

Н з о л ö т — Öтвив көртассö быд вын...

Б ы д н н ы с — I комi ужалислö оссiс
Социализмлаң öшын.

В i т ö т — Зукjö промышленность лебö,
Jугөрөн кiстö гөрд рөм.
Зыкнас, чу, поткötö небо...
Округлөн jугмö сөлөм.

M ö d i k — Вөрпимитан лебтö jурсö.

- Н о л ђ т** — Віл лесохім-комбінат
Стројканас шебралас њурсѡ.
Шебралас ојліг покат.
- П е р в ѡ ј** — Комі ужаліслѡн оџык
Век токо вѡлі сартас...
- Б ы д ѡ н н ы с** — ѐлектро-бі ѡні сотчѡ.
ѐні Кудымкар—бі плас!
- Н у ј і м ѡ т** — Трактсѡ волкѡтам, топѡтам.
Ветлыны тырмас-њи дыр.
- В і т ѡ т** — Чожа кѡрт туј мі нуѡтам
Шуч Комі округным-пыр.
- М ѡ д і к** — Кѡркѡ мїјан дын госсаліс,
Полдіс помешчіклѡн поз.
- Б ы д ѡ н н ы с** — ѐні вон татѡн ужалѡ
Јурмінскѡј, быдмѡ совхоз.
- П е р в ѡ ј** — Округ колхознѡјѡ пѡртчѡ...
Јонжыка оссѡ ыбѡс...
ѐтвывса оланыс мѡртчѡ,
Кутѡ Ғеревҕаез дѡс.
- М ѡ д і к** — Автомобїл тыр котрасѡ.
Тракторрез-ње ѡтік дас.
Кык МѡТѡСѡ-њи вујјасѡм:
ѐтыс Кудымкарын.
Мѡдыс ем Јусваын...
- Н у ј і м ѡ т** — Бырѡ кулак, кыҕи класс.
- Н о л ђ т** — Лењінскѡј лебтам култура,
Кѡдѡ ѡдѡтѡ совет.
Быдтам, зорѡтам мі бура
Аслыным лїтература:
Кҕыга, журнал да гаҕет.
- П е р в ѡ ј** — Јѡз сѡрѡ вѡтчам, котѡртам.

М ө д і к — Өй, жорт шупытжыка тал.

Быдөнныс — Таво ми округсө пörтам
Грамотнөй округсө свал.

Кујимөт — Школаез-сар.
Оз і орөт
Чемад велөтчө прокод.
Быдкод шөрөт школа дорө,
Леэо гөрөд спецез быд год:
Лесотехникум,
Селхозтехникум,
Кык педтехникум
І сіз оздаң.

Н о л ө т — Тыртам ми вөрзаптан плансө.
Заптікө чаналө рас.
Заптам ударнөја Һаңсө...

Быдөнныс — Лебтам Урало-Кузбасс.
(Лөсөтчөны гөрсөн-бөрсөн, талсөны мес-
тааныс і сы сөрті сылөны „Варшавјанка“
проглазөн)

Быдөнныс — Быд буржуазнөй
Странасө одалам.
Зукөтам дорам
Колхоз да завод.
Муыс вевдөрын
Бетонөн гымалам.
Камгам Һе өтік-Һи год—
дасһол год—

(Леэис сек-жө ны сылөм бөрын мытчисө і маршірујтө)

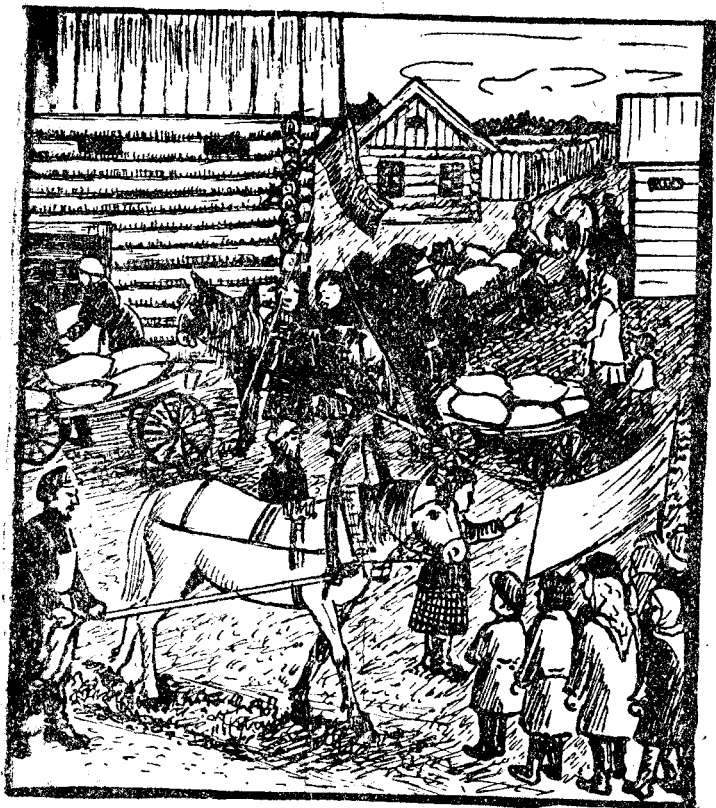
Л е э і в — Өт-кык, өт...
Өт-кык, өт...
Враггезсө
Вөт, вөт, вөт.
Өт-кык, өт-кык.
Оз-ла-Һө пык.

(Віетасіссез мунёны. Лезіе байітё публікалө)

Дасњом год чулаліе бөрө,
Кыз октабрлөн пөлтис бі.
Быдміс јонміс ӨССЕСӨРЫС,
Чегіс важ оланліе кі.
Мунтөн огө колтчө бөрө
Сіз-жө Коми јөзыс мі.
Большевиккез кіпод увтын
Мі быд фронтын содтам темп.
Уклоһістсө бөжөт кутам.
Мед ез зуг мјјанлө њем.
Содтам темппез!
Темппез содтам!—
Гіж јур вемат етө. јорт.
Темпыс содіс, содө, содас!—
Етө төдіс мед быд морт.
(Лөсөтчө мунны)
Но, а өні мјјө мунам,
Њем-њі лоіс керны тан.
Мунам дорны мі коммунэ.
Мунам тыртны быд уж плагн.
(Перыта мунө)

ІВУ-СЪЕПКО.

УДАРНО ЗАПТАМ ЊАНЬ

Орѳттѳг кыѳѳ
Округ карѳ
Њолнан ладѳрган
Гѳрд обоз:
Орѳттѳг вајѳ
Кудымкарѳ,
Њань заптѳ гов,
Средњак, колхсз.
Пешњигорт тыртѳ
Ассѳс плансѳ.
Оѳасѳ Ошыб,

Јог, Перков.
Верх-Јусва сің-жә
Заптә һансә,
Ј Огов піңб,
Вес оз ов..

— Ој! Кін,
Кыщом посад
Оз термаг?
Кінлән сунаә
Ужын темп?
Өдәтә, содтә..
Вынним тырмас..
Кулаксә
Пөдтамә сөвсем.

Мі вартам оусә
Гіра—гара
Мобілізујтамә
Быд вын,
Мед вәлі ужын
Мешко-тара,
Тельга ез сулав
Час жын.

Ударно
Һан заптан нубтам.
— Термаг, вөрәтчы
Сыпној пункті..
Мі самолетсә
Тан чегәтам..
Мі частыккә
Ог сетә фунт.

Горалә быдмә
Стројка омән.
Кудымкар
Сің-жә вежә бан.
І ета стројка
Корә јона,
Мед заптә һансә,
Тыртә план.

Іву Степно

Шедіс

Зык лебтісө талун велөтчісез ыжыт перемена-
ён. Быдөнныс ускөтчісө Кузу былө.

— Пыр сіја сорөн локтө!

— Барінмоз, тыдалө, уэө асывнас!

— Göd пөв былө сіјө гіжны!..

Кузу гыж-гыж керіс јур бөрсө да сувтіс. Быдөн-
ныс вітчісө, мыј сіја горөтчас, мыјөн дорјас ассө.

— Ашын медоэ локта!—Орөтіс быдөнныслис ду-
маез Кузу,—некін сегга менө оз оэав! Кін ноко
менө оэалас, кін? Кін кутчас мекөт вермагны?—
Кажіс Кузу парта вылас да ошшагөмөн горөтчіс мед-
бөрја кыввезсө.

— Ме текөт понда вермагны! Ме локта тегга
оэжык!—Гөрөтіс паныт Максу.

— Вермагам! Вај китө!..—Матө сібөтчіс Максу
дынө Кузу да мытчіс паныт кісө. Максу нүжөтіс
сылө ассіс кі.

Максу вөлі медбур, медкывзіс велөтчіс. Некоёр
ез сормыв школаө локны. Öтік кылөн шуны—Мак-
сім выдө поэіс ровнајтчыны велөтчісезлө быдөн-
ныслө.

— Оэалас теңө Кузу, оэалас!—Сералөны челаф—
Максуыс-ед не темоз уэө, некоёр теныт сіјө не оэав-
ны.

— А вот аэылат!—Чорыта шуыштіс Кузу,—
ашын понда пантавны быдөннытө шым јуөрөн. Ад-
эылат, кыщөм оэ ме верма четчыны.

Челаф серөмөн, баснезөн роэнытчісө асланыс
партаез сајө. Пондөтчіс урок.

Не урокөэ вөлі Кузулө. Öтік дума учітік јуро-
кас катэісө шакылөн: кыз бы ашын оэжык локны
школаө, кыз бы оэавны Максуос. „Ог понды талуи

уэны, четча ојшөрсаң да которта школао“. думайтө
Куэу, Расөтүс токо гажтөм мунны ојнас. Бабө вие-
тасө: оэжык-пө сетөн розбоңныккез бытө овломас
да вијломас өтирсө. Колас богны-ед сөрам һөвјөссө.
Кин-кө вөрөотас-палита сылө веккыта синас... Ог
повэы һемис. Муна ојнас-жө“...

Сиз куэ урок думайтис Куэу, пел јывнас ез кыв-
зы, мыј баитис велөтис, мыј керисө урок вылын.

* * *

— Мыј те сетчин комас гудысан, мыј кошшан?
Јуалис Куэулөн мамыс, каэалис зонсө-да.

— Нөем ог... Кынөм тај синавны пондис да һаң
кусөк мөда богны.—Горөтчис паныт Куэу. Чегис чөв
пан жынсө да пондис петны чомис.

— Ен новјөт һаңсө. Мыј көснас сојан, пыр уж-
најтны.

— Ме уэны-һи мөда водны, ог-һи пыр...—Ге-
рөтчис Куэу.

Уэлис сја сарајын, кошоваын. Зонкаыт лөөт-
чис мунны школаөһи, сјөн і бөстис чөвпан жынсө.
Шупыта пырис картаө да кајис сарајө.

Дыр кујлис Куэу кошоваын, шоңыт пас увтын.
Оз і секунд кежө вунөтчыв дума талунһа вермасөм
јылис. Оэавны локны школаө сја вермас токо сек,
кыз ојнас жө петас гортсаңас. А лаңтас-кө—сылө
һе сајмыны. Быдөс сек вермасөмыс щынөн мунас,
серавны пондасө быдөнныс, туј сетны оз пондө.

Өтик токо повэөтө Куэуөс—пемыт сук вөра
расыс. Кыз сја сы пышти мунас ојнас, пемытинас?
Көзыт ваөн кыз кистыштас вывтырсө, көр пондас
думайтны расөт мунөм јылис. Сиз сін оэас і мытчи-
сө паскыт сина, ыжыт ныра, сугјөс куэ јурсја роз-
боңнык. Кјјас куэ пуртыс токо сивталө... Сиз-бытө
бокөтчис і кутө, гырчкалә пиңһезөн... Бергөтчис мөд
бок вылас Куэу да каттис буражык пасөн.

Но учітк јурокин мөдік дума пөдтө етө полан думасө: „Ен пов, Һеқыщөм розбоҥҥиккез абу. Кыщөм-нө те велөтчис? Төдан, велөтисыс-тај байлаіс: Һеқыщөм-пө татөн розбоҥҥик, Һеқыщөм суседко Һе кул абу“... А велөтислө Кузу бура веритө. Кокҥитжык лоіс сөлөм вылас, ыш ловзисіс да вунөтчис-моз.

„Көв бы Һе лаҥтыны, а то сіннез пондисө кунгыны“... думајтө Кузу суналік пырји-һи... Сы коста горөн лебтисісө кытсағны петуккез.

Чулаліс ојшөр. Һеҥыжит төвок вөрөтыштіс кылө пу јурезсө карта бөріс. „Колө пондөтчыны лөсөтчыны, а то лаҥтан“, шуіс аслыс Кузу.

Шупыта четчис олпас выліс, көмасіс, пастасіс. Бостіс кошова ныріс кҥигаезнас сумкасө да летчис сарајіс. Лав-лав увтыштіс Лапковыс полөв увтаҥ. Әрөгҥитіс Кузу да гусөн горөтчис:

— Чөв, Лапко! Мыј увтан... Ме-ед муна. Мыј вунөтин-һи Кузутө? Сібөтчис Лапко Кузу дынө, кивымалө бөжнас, уҥҥыштас радувјас, левтитчө ‘сы дынө, четчалө морос вылас.

— Мунам, Лапко, мекөт. Гажажык лоас,—горөтчис бөраКузу да гусөҥик петіс јөрсө. Лапко четчөвтис сөрас.

Гөгөр шы Һе төв. Пемытөс арса ојез, Һем оз тыдав, кыз гуын, көв сінмө ташқы. Һөбобыс кымөра, вевтисөма бытө гөд өнөн, оз тыдав өтік көзулок.

Лапко котөртө оҙлаҥ, кыз разведчик. Кузу посҥи оскөлөн кыссө сы бөрсанҥ. Лөҥысса лөҥ... Абу і төвтор. Пыд ој. Токо ассіс кок шыезсө кылө Кузу да карандашыс голөтышлө колодкаын сумкаас.

Локтіс рас дорөз. Кілометра гөгөр коміс мунны вөрсө, да кілометра жын ыббез. Сетөн посад Косогор, сетөн Кузулөн школа. Сувтыштіс Һедыр кежө. Бура петө полөмыс.. Сөлөмыс токөтө і токөтө... Тујыс Һаҥөс Һамөтөн пырөтчө пуез коласас.. Сөд

стенаһи сулалә оғас сук вөр. „Но мыј повны“... Паскалыштіс јурас дума, „мытчала ме Максулә, быдөнныс кағаласә, кыщәм оз вермә четчыны Куғу“..

Оскөвтіс шупытжыка оғлаһ. Пыріс вөрә. Вөрәт мунны ешә пемытжык. Вот һем оз тыдав. Тујок вылә і віәтә, мед сін оғіс сіјә һе оштыны. Чужжіғас му комокә, мырә, сун-бан, сун-бан таралас, һужәтчас туј вылас... Четчөвтас, да бөра оғлаһ. Пымалис, кымөссіс муғғә лезчә һилөмыс...

Друг Лапко камгыны пондіс увтны кытөнкә туј бокас. Летә і летә кинөскә, умөн сојә..

Сувтчыштіс Куғу, стобғалис... Оз төд мыј керны. Лапкөтчіс пу бокә. Шупыта, шупыта, кығ молотын наковална вартә, јоткә гөлөмыс. Пондісә кывны голосsez:

—Сығ! сығ те лок вірәс!

Кулаккес дөбөнн һаһ

—Шедотас ешö сija мијанöс.. Лыј, Митрош, палит јордöм коскалö јураc!..

—Вај чоужык пiшшамсö! Горöтчиc бöра мöд голо сыс. Куџа голосыс сöрти сija тöдиc: баитö посадиc первостатејнöј богатеј, кулак Гыров Митрош.

Косöвтиc лыјöм шы.. Паскöтиc, јукöвтиc вöрсö Гымöтöмөн говкыс мунис ылö, ылö.. Лапко сесеа i лав ез кeф. Тыдалö, вескыта сылö јураc мöртчиc быдöс зарядыс.

—Куџу ојнитис да уеис пу бокас. Пондис дрöжитны арса пуокөн. Пињез чакöтöны, кыз туг мастöны, њекыз оз вермы öтлаавны аннезсö.

—Кин ноко сетчин? Кин?—Горöтö i вижлок голосөн Митрош кылис Куџулис ојнитöмсö-да.—Вија кин паныт шедас, палита моросас...—кажöтны пондисö уввез, сибöтчö Митрош кылö Куџулань, жолöтö пiшам затворөн...

Кытиc i мытчиcис зонкаыслөн вын, бытe секунд жежö öшиc быдöс голöмыс. Четчöвтиc пу бокис да удав көчөн ускöтчиc озлань, вескыта, кытчö кокыс павкö, кытчö оз.. Ташкисас пуö, таралас уас туј вылас.. Четчöвтас, да ешö буражыка содтö вынсö, котöртö нöв јосөн, павјалö бöрас сункаыс књигаезнас.

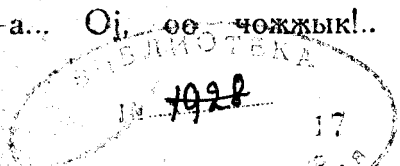
“Ы-п-п.“! да „ы-п-п!“ бöрлаңас кылис ешö кыкиc лыјöмсö.—Кут, кут...—чирöстис кылö ешö голос.

Ез сесеа њем кыв Куџу. Ачыс ез i казавлы, кыз петис расис, сиз жö сувтчытöг котöртиc ыббез куџа.

Вöмиз школа ыбöс дынас, көр пондис камгыны стукöтны кинас i кокнас ыбöсö, ез вермы вицзыны, петисö сiнваез, пондис сыркјалöмөн горзыны.

—Кин сетчин јоркötö? Петис да онзилувјас јуалö сторожика Марпуш.

—О; чоужык, Марпа-а-а... Ој, оо чоужык!.. Шыасис Куџу горзöмөн.

Марпа остіс ыбөс. Аззө локтөм Камінчііс Кузу Горзө ачыс, шапкатөг. Пондіс жуасны, бурөтны. Нем оз пісты віставны зонкайт. Котөртіс Марпа велөтіс дынө.

Велөтіс Иван Јогоровіч көмтөг ускөтчіс сторожовкаө жуасө:

—Кузу, те кысаң? Кысаң те ојнас? Мыла горзан?

—Вөрас етч-і-ін... Ы-ы-к... Мітрош, менө пішшалаөн лыјіс...

Мыјкө сетчін керөны-ы-ы... Лапкөсө віјісө-ө-ө. Горзөмөн вісталис Кузу велөтіслә.

— Чөв, Кузу, чөв, ен горзы. Оні тенө татіс не кін оз вөрзөт, чөв.—Горөтчіс велөтіс. Ачыс шу мыта пастасіс да котөртіс міміціоңер дынө. Перво жө Иван Јогоровіч казалис: кулак Мітрош мыјкө не бурө думажіс керны. Мыјлә бытө мун сө вөрө пішшалаөн? Мыла бытөө віјісө пон, мыла бытөө лыісө челафө?

Лөзөтны пондіс југдыны, кыз быгалөм шабурө чөчкоммыны асывлаңыс.. Колхознөј карта дынын шупыта котрасөны; баітөны морттез. Віт верзөм вөлөн рысөн петісө посадіс да ыббез куза індөтчісө раслаң, Каміңін феревчалаң: не жоласын өтік вөв, вылын Кузу.

Көр пырісө расө, міміціоңер сыліс жуаліс:

— Но, кытөн Кузу, көда местын тенө лыјісө?

— Озлаңжык некө унакоф ешө ровно расөттіс котөрті-да.

Вон, вон кытөн! Візөт шапкаө пу бокас кујлә.

—Горөтчіс Кузу, казалис асгіс шапкасө-да.

Міміціоңер четчөвтис вөв выліс да бөстис шапкасө. Быдөнныс четчісө, көрталісө вөввез да Кузу бөрсан пырісө вөрө.

Неылә і мунісө туж дорсаң, казалисө көртзыр да гез. Повзөмас, тыдалө, асныс буражык Кузуса

да кок пјатаезнысö мавтöмaг пышшöмaг, да тер-
мастöһһас колöмaг көртзырсö да гезсö.

— Виқöt, Гыров Митрошыслөн и ем көртзырыс,
горötчис öтик колхозһик.

Сылөн и кылис голосыс-да, көр лötчисö ме сөрö,
горötчис сетчö Кузу.

— Татчö, татчö јорттез! — горötис сы коста мө-
дик колхозһик— Ој—јој—ој!.. То кытөн һаһыс, то
мунда сужöмaг муас!

Котöртисö быдөнныс сыдынö. Лапыт, пагкыт көз-
увтын чашшаөн да һищөн тыртöм јама, а јамаас
тыр су мешöккес.

-- Шедис öтик враг! Аззат, мыј көрöны кулак
кес: государстволö сетöм тужö һаһсö систöны муын
—Лөгөн горötчис милчиоһер.

—Кыкөн комтчатö татчö, а мијö öни лезчам по-
садö, индам телегаезөн вöввез да арестујтам Гыро-
вöс—Содтис ешö мунтöһһис.

* * *

Велötчиссез, көдна локтöны, нија и макасöны, кыз
торја мошшез рој бердö Кузу парта дынö, кывзö-
ны сылис вистагöмсö

— да те, бата, герој-тај Кузу!...

— Те тај повтöм сөлöма морт!..

— Гөрд пöv вылö сјjö!..

— Гөрд пöv вылö!.. —Пондисö чирзыны чемад

— Кузуөс ем мыј понда гижны гөрд пöv вылö!

Пырис сы коста жырö Иван Јогорович да горötчис:
—Кузу—учитик герој! Кузу кык тонна һаһ ез лез
систыны, мырддис Гыров кулак киис.

— Кузу герој, Кузуөс гөрд пöv вылö!.. —Пон-
дисö бöра горötлыны чемад.

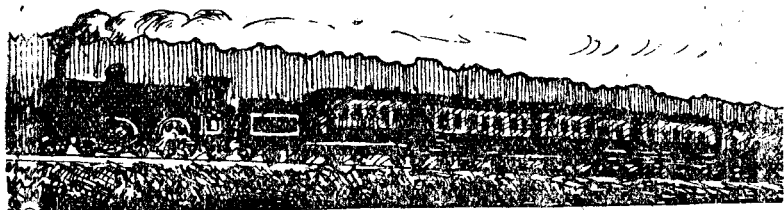
Кузу сувтис парта саяс, чужöмыс сералö, учі-
тик сiноккес југыта сотчöны!.. Сувтис да горötчис

— Гырчиговлӧ сетчӧ і туй!.. Токо Лапкоӧс мейм жал. Ӗддӧн-ед вӧлі сур пон Лапкоыс...

Гером кӧссіс челаф коласын. Ускӧтчисӧ быдӧнныс Кузу дынӧ да ура горӧтлӧмӧн пондисӧ сійӧ качајтны.

М. Лыхачов.

Коми округӧт мунас кӧрт туй.

Ојладорын тасаң, ыжыт пемыт вӧр шӧрын ем дӧревна Велвајыв. Оз асывнас мунӧны школаӧ кык велӧтчис Міков да Грisha. Асныс шум токо бајтӧны.

— Кылін Міков?— шуӧ Грisha,—мыј тӧн собранно вылас Кудымкарсис рочыс бајтис? Локтан тудысӧ кӧртовӧј туй-пӧ мјан дынӧт Лопан-пыр пондасӧ керны.

Сесса заводдез-пӧ вӧлӧс пондасӧ стројтчыны, чугун да гижӧт сетӧн пондасӧ керны.

Ӗддӧн уна ужалис ӧтӧр лоас. Но і гажа сек тӧн лоас. Машина-пӧ кышӧмӧкӧ вајасӧ-

— Забыл, кычӧнӧ машинасӧ шуис Міков? ме вунӧтӧ: По... По... по...роз...

Абу сиз, абу, сулав ноко, ме кытчӧкӧ гижӧтоклӧ сійӧ кывсӧ гижј. Мыса ашын велӧтисыслис јуала, кышӧм сја машина.

— Ноко кыскы-нө чозык, лыддам. Ме то зік-жө вунөтi. Кыв жылам бергалө, а ог вермы шуны.

— То, то, адзі, візөт—**паровоз**. А то ешө гiжі ва... вагоннез, ст... ст... станціја.

— Мыјјез-нө нiја?

Локтам школаас да велөтiсeслe јуалам, сiја бы-щөміка быдөс мiјанлө вiсталас.

Сiз баиттөн Грiша да Мiков ез i казало, кы локтiсө школа бынө.

— Ноко, казмөтчам учiтeлeслө, ас вiсталас бы-щөміка быдөннымлө көртөвөј туј јывсeс,—шуө Грiша

Пондөтчiс урок. Локтiс жырjө велөтiс. Мiков да Грiша пондiсө вiстасны велөтiслө, мыј кылiсө төн соб-ранно вылы. Велөтiс ошкiс кыкнаннысө доклад кывзөм понда да гiжөм понда.

Сыбөрын велөтiс вaјiс карта „Урал област“ сте-наас өшөтiс да пондiс вiставлыны.

Вiтвoсa план сөртi Комi округөт мунас көртөвөј туј. Мунас сiја Јурлинскөј рајонөт деревна Лопан да Јум посад-пыр. Лопансаң көрт туј мунас Усол-лоө, Јумсаң Кај посадө. Усолмосаң да Кајсаң көрт тујјез мунөны быдлаө: Кiзелө, Перемө, Москваө, Свердловскө, сөд сарiз дорө i мөдик госудaрствoезө. I сiз көрт туј куза пощө мунны быдлаө. Ноко, чeлaд, кошшамө етнө гopоддeзсө.

— Көртөвөј туј мiјанлө, чeлaд, өддөн колө. Кө-бы вөдi мiјан округын көрт туј, сек мiјан важын-нi-бы ужалiсө заводдeз, фабрiкaез. I отiрыс-бы сек на-тiс пeтiс. Ез-бы вөв велөтчытөм јөзыс. Көртөвөј ту-чeлaд, сiја тракт-код-жө. Токо муыс туј вылас лeб-төм вылына канаваезсiс. Мукөдлаас керөссез. пыщj көт етa тујыс мунө. Ваез вылөт, кырассез вылөт кер-сөны јонөс поссез куш көртiс.

Му вылөт поперег-нож тeчөны пeс крјаж куза-өс пилитөм керрез—шпалаез. Шпалаез вевдөрөт дол туј-куза тeчөны кыкөн ортчөн сталнөј пощ кодөс

релсаез. Етнija релсыез куза көртовөj круггез вылын i ветлөны өт-мөдөрө паровозез, көднija сөраныс кыскөны вагонез. Öтiк паровоз вермө кыскыны 60 i унажык вагон. А öтiк вагонө төрө 15 тонна.

Ноко, челаф, лыддө, уна-ja вермас кыскыны öтiк паровозыс? Мишу кiсө лөбтiс да шуө: „Ме вiс-тала: 15 тонн 60=900 тонна. А кызи суткiнас мунас 20 пожезд, сек унаja нija кыскасө? Ноко, Ката, вiс-тав. Ката лыддiс: 900 т. X20=18000 тонна. Вөв öтiк часөн вермө мунны кваф кiлометр. А пожезд товар кыскалан 30-40 км., а морт кыскалан 40-50 кiлометр.

Ноко, челаф, лыддам дырja мiжө мунам Перемөз вөлөн i морт кыскалан пожездөн?

— Менам ажө сiзим лун ветлiс Перемөзiс, шуө 250 кiлометр-пө мiжансаң сетчiнөз,—горөтчiс Јогорок.

Сiз-кө пожезд вылын өт-мөдөрө позө мунны 10-15 часөн. Паровоз друг кыскө сымда, мымда местаiс оз вермө вөрзөтны 2000 вөв. Вот кыщөм көртовөj туж.

А. А. Споров.

РАЗВЕДЧИККЕЗ.

I

Арса асыв. Өтөрыс жагвыв-остө сіннез, појит
ломалө көзита, мытчө пөрис чужөмбан. Сајмисө һоб
ын ул кымөррез, торјөтчисө ,серауцаасисө і һилдөһ
лунлаһө. Медној гөглан-коф шонди дыша петө пон
жуммез сајсаһ, пыкө кымөррез, зүзјалө визөтө Лопан
вөр вылө. Лопан вөр ез-на быщөмика сајмы: шы абу
һекытөн, быд тор чөлө, токо шапка пожуммез онзыл
увја шушкөһы һебурика. бытөте полөһы сајмөтһы көз-
зезсө да зүгһы вөрыслис чөлөмсө.

Разведчиккез, көдна төһ ешө локтисө ена шапка
пожуммез увтө, өһи һискөһы уаөһы кыз онөн. Мед
ез вөв көзит, керөмаг һија кулбук чужөмаөс һол
палата, аһныс кыкдас морт мымда тапкисөмаг сетчө
і, һырһыс оз сајкав, саркјөһы уаөһы оҗасөмөн, сто-
бјөн леаөһы чочком пар палаткаезсис.

— Апчи, пчки!—һесјис Јарасим. Сајмис. Јурсө
лебтис і җарјасө. Бостис карманһөј часы, зег-зег ке-
рис, визөтис стрелкаез вылө і жеркөтчөм голосөн го-
рөтчис:

— Но, јорттез, кад четчыны.

Кыша-паша вөрә-отчисө. Быд палаткаын—пыш-көтчөм, кашкөтчөм кылө... Четчисө. Пастасисө. Окгисө сојны.

— Талун һуринө инмам.

— Мыла? Мыјон төдан?

— Төн мужиккез баитисө.

— Сиз, сиз.

— Бөра-инө һуринө...

— да і өтөрыс сајкалө.

Сиз баитөны сојикө разведчиккез. Јарасим да Кона кекеркаон пуксөмас шөрас, шентөны сојөны ударнөја, токо пинһезныс горалөны. Нија лыддисөны геројезон: биис і ваис-пө петасө.

Өтөрыс осгис ванјөв. Сајмис Лопан вөр: окласө керө гимнастика көз, пожум да һыв; сорласө отлаө быд пулөн басны. Шондыс кырымөн чапкө југөрсө пожум јуррез вылө. Сувтис кок јылө лун.

Разведчиккез лөсөтчөны мунны оҙлаң. Нија һе өтик лун һи мунөны вөррез да кушинез куза, кошшөны волкытжык да көсжык местаез көрт туж понда. Јуралис ны коласис висталис кинлө кытчө мунны: көдалө оҙлаң, көдалө шумгалаң. Медбөрын шуис:

— Палаткаез ог і вөрөгө естис. Павжнајтны татчө-жө локтам.

II

— У-у у-у!..

— У-у-у. Ылө ен мун!..

Козалө паскалө говк вөр паста. Кыкөн Јарасим да Кона мунөны оҙлаң. Пөлтөны вөрөт вескыта Усолмолаң. Оз виҙ нијө чашја, оз виҙө пөрөм көззез, мыррез да шороккез. Сперва мунисө отлаын, а өни торјөн. Ны тујын шогмис вож.

Јарасим мунө і сіннезнас малалө, кыт поңө керны көрт тужсө, кыт оз.

Шондыс шубөвтчис вазылкја кыз кымөррезн.
Нобобис-сөд јама п-дөс: вивтыр гилалө, сиз тенө і
лічкө-бы көчкаез коласө.

Локтис павжун кад. Јарасім да Кона өтамөд
дынис ыла-ылаө јансөтчисө.

— У-у-у! — Шыасис Јарасім.

Паныт нем ез кыв.

— У-у-у! — Мөдпырис шыасис і кывзө. Кылө токо
кы вөрыс шушкө баитө төвкөт да кытөнкө чүз зур-
көтышлө оча пу. Јарасімлә лоис гажтөм, вивтырыс
куза көзбыв кыз пондис ветлыны.

— Оши-ја мыј-ја... Мунны колө павжнајтны.
— мургыштіс аслыс, чорчөтчис і шупыта пондис віз-
чыны мунны бөр палаткаезлаң.

Нобобис өддөнжык і өддөнжык сөдөтө. Лөгөн
пондө ветлыны төв. Јарасім өшис. Оз төд мыј кер-
ны. Сунгисас да бөра јуклалө мунө пашмөм јура
көчкаез ылаөт. Локтис һурө.

— Но, лашак, мыјнө сетщөмыс, — сивујтчө Јара-
сім. — Ножмы мөдөрө інми?

Кағалис делө не ладно і дава, уксыны:

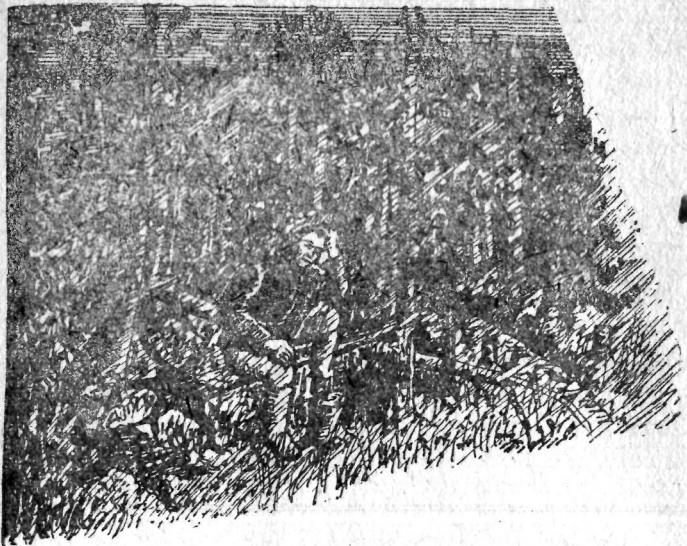
— У-у-у-у, у-у-у-у!...

Паныт шы абу. Говкыс һелькі һур куза оз пас-
кав. Ј пондис вөміс ассө видны:

— Ок те, Јарашко-те дурашко. Но мыј өні?
Өшін-ед, гегдан ојбыт...

Бобгис-бобгис өтһас, пукгис һищгалөм мыр ылаөі
і думажтө: „компас абу, сојаныс дынө ез сур, кок-
кезөс дрөж кутис, һожмы ог адзы петны... Но да
ладно. Мыј сетщөм... Геројство колө. Повтөг... Муна
кытчө інма, понда візөтны местаез көрт туј понда...
Четчис, лөсөтис јур ылыс фуражка і шагјө озлаң-
дума бөрсань выныс бытте содис, но голөмыс места
аслыс оз адзы. Зік бөрсань сижө кінкө репөтө: кытчө
жөмдас, кытчө угас, пөмалө мунө озлаң.

— У-у-у, у-у-у! — муятөн уксө.

Пуккис мур вылө і думажтө

Вижитө пөлтө ојтөв. Отөрыс муззө зерө, кыз пруд мезміс вылісан. Чуламіс павжун кад. Сибөтчис пемыт чужөмбана рыт. Јарасім ез пет некытчө. Вунөтис сја өні кынөм сїмалөм, зер да көзйт. Сорлагис сін оқас быдөс: кытөн ва, кытөн көс, нем оз вежөрт. Ышкі-појкі лөктис кыщөмкө ва дорө. Пондис вужны пөрөм пуез вылөт, кокыс нїлдіс да шакардаөн ва шөрас берездагис. Кува-кова вартчө. Вуктө. Сафыс сетчө-жө бырис, кiez көзйт увја дубалөны, тувдөны. Вот-вот ешө мінута і васө солалас, лөчас пыдөсө. Но кинас кутчис матегалөм-коф пу бердө, гаг-моз машмасөмөн петис, мешөкагис сы вылө поперег і пондис појктыны. Öнi вөміс сөлөмөззис көзытыс сїзис, өнi вөміс пондис сїмавны кызөмыс, А петны не кыз оз поз: вөрзөтчыны-кө, тулнїтчан бөр. Јарасімлөн өнi вїрдалөны ветлөны лок пемыт думаез, тысеча мөтивөн пемлөз оқас шутчалө і сіннезас-веж да гөрд. Мукөд дума сылөн оз-нї надејтчы

петны, а мукöдыс петö-бы. Јарасим жергөтчөм голо-
сөн аслыс мургыштіс.

— Ук... да, по большевистски колö...

Мымда вын пессö дрöжкöt, öктö-бы сад, петö-бы
но некыз оз вермы.

— У-у-у! Јорттез!—Умöм голосөн шыасис.

— У-у-у. у-у-у!—Кылö паныт.

Јарасим рад увјас чепöссис да воғыштіс бöра ваö
бытте из.

— О... Ој! кыскö-ö-ö... Апр...—ванас сорла-
сис сылөн шы.

Мыррез увтіс бытте петыштіс Кона да чирзö:

— Јарасим, Јарасим!..

Ускöтчис ваас да лебтіс сижö берегö.

Час бöрти, көр Кона керис бi, Јарасим вöмiс-
пондiс баитны.

— Мыј-нö те, кытөн вöлин?—Јуасö сija.

— Кытөн? А вот. Тенö кыз öшти, мунi павжнайтны.
Öксылим быдөнным, токо те ен вöв. Менö ыстисö
кошшыны тенö. Но а ветаöттөн инмыли ужалиссез-
дынö.—Паныт вiсталис Кона.

— Кыз мунö уж рабочöјезлөн?—Јуасö Јарасим
Кона вiстасö:

— Ужыс мунö быщöма. Му сорнас нещкөнны
мыррез, нiмlöны весöтöны быд-код чашја. Местаыс
бур, сиз-бы вот i шпалаез вöвд, ремсаез теч да ин-
ды паровоз.

— Сi-из. Мижö, кыз разведчиккез фронт вылын
мунамö озлаң а рабочöјез бöрсаңаным весöтöны
места көрт туй понда. Да-а... Кытөнкö ојлаңас, сиз-жö
i Усолмлаңас нағте ужалöны етағ-жö.—Мығöмөн,
шога шуис Јарасим.

Кыз онөн узö Лопан вөр. Шлупкö горзö зер.
Сесса шы абу некытөн. Јарасим невна шоналис учітик
бi озын. Кыкөн Конакöt вөрзисö мунны палаткаезлаң-

ИВУ СТЕПКО

ОТСАЛАМ ОРГАЊТУЈТНЫ МТС

Советској страна-паста јонмөны і быдмөны совхоззез і колхоззез. Сознательнөј середһаккез, бедһаккез да батраккес луніс-лунө унажык і унажык өтүвтчөны колхоззезө.

Етіја коллективізація ужын өддөн уна отсалөны машино-тракторнөј станціяез (М.Т.С.) Ніја районнезын, кытөн ужалісө машино-тракторнөј станціяез, ыжыта быдмісө колхоззез, паскыта содіс көзан му (посевнөј площадь) і лебіс урожај МТС-ез асланыс быд-код машинаөн отсалөны колхоззезлө берга ужын, мытчалөны пример, кыз колө ужавны да кыщөм выгода сетө өгласа хоһажствоын трактор і мөдік машинаез. МТС отсталө жединочыккеслө отлаасны кохоззезө, а му ужалан товарішчествоез (тоззез) вужөтны артельезө. Міјан задача—відіс-віл организујтны машино-тракторнөј станціяез. Комі-Пермиатској округын өнөз абу МТС-ез. Таво вөміс Кудымкарын да Јусваын организујтчө кык МТС. Но мед ніјө организујтны, колө ыжыт отсөт. Коло отгавны сөмөн (деһгаөн) і мөдік торөн. Ега отсалөмын уна вермасө керны і велөтчісез—быдсөн школаез, Бозны көт отсалөм сөмөн: раһ оз вермы^нкажнөј велөтчіс сетны 20 ур? Вермас. А школаын—кө 200 морт, быдөнныс ніја отлаын сетасө 40 шаһ. Школаез міјан округас уна да кажнөј-кө сетас 40 шаһөн-раһ јеша өккас?

Школалө школакөт ета ужын колө керны вермасөм. Сіз-жө ешө челаһ ыжыт уж вермасө нуөтны ај-мамныс коласын. Ед һе быд кресһаһын ешө вежөртө, мыј бурсө сетө МТС. Велөтчіс вермас—һи віставны сылө мыјлө организујтчөны МТС-ез, кыщөм машинаез сетөн лоасө, кінлө ніја пондасө ужавны і уна мукодсө, көдө сылө вісталөны школаын. МТС

організаціяын емӧс падмӧтиссез — кулаккес. Нїя
быд ӧжӧн керны сїз, мед кресанїн ез сет ссм
МТС-вылӧ, мед МТС-ез мїян ез вӧлӧ. Лезӧны
слыккес: сѣнга-пӧ тїянліс вес бӧбӧтлӧны, ӧкы-
щӧм-пӧ МТС оз ло.

Вот сетщӧм морттесӧ велӧтчиссез вермасӧ вї-
ставны школаын а сыбӧрын селсоветӧ. Сумажтӧ че-
лад, аснїт, мыж ешӧ тїжӧ вермат керны МТС орга-
нізаціяын.

Колхознӧй јаслї

—Поны-нї мед тїянӧс бӧетис, кул пїјаннесӧс.—Етат-
щӧм кыввезӧн колїс Пјокла асїе челадсӧ, ачыс котӧрӧн
каїс ыб вылӧ вундыны.

—Кыж бӧра і оласӧ кагасӧ—Сумажтӧ каїкас Пјокла—
унгыр сїжӧ і пов, мед ез вїјсӧ ӧтланыс ӧвтӧн.

Пјокла асїс челадсӧ колвалїс ӧтанысӧ

Кагаыс мөдөз вылас-ни Пјоклалөн, а со ешө оз котрас.
Көккөз вөснјткөс да чукылабе, кыз деревичаез. Јурас ка-
гаыслөн шваввез кулак тырсаөсө, усаломсаң. Пестуннаыс
токо вердны кужө кагасө, кван вөса вөміс,

А вјзөтны-кө керкузас, кытчө Пјокла коліс челафсө,
дак повзан. Топ кызі поре гідјын. Жојас тыр јогыс да на-
тыс. Челафдөз мјстөмөсө, куз јурејаөсө. Мыј сурас учјтк
Настуоклө, сіјө і омае сујө.

А кватөз вылас Оріноклө зев оота котрасны. Петас
перво не ыло, өкеасө сыкофдөз-жө сетчө, ылалас да кытчөз
кынөмыс оз понды сјмавны, оз і пырав керкуө. Вердас ка-
гасө, ачыс сојас, петас да рытөззіс бөра котрасас. А На-
стуок өгнас горзас, горзас да кытчөкө лабіч увтө өнмөсөс.

Гожумбыт етаз мајтчіс Пјокла челафнас.

Төвнас ешө Пјоклалөн жөчкыс пырје колхозө.

— Гожумнас көт челафө оз пондө мајтчыны—шуө Пјо-
кла.

— Колхозыс-пө мөдө сенокос кејас да страда кејас
челафыс понда јаселі оены. Сөлөм көт местаын сөк лоас. дө-
чјрајтны бышөмік повдасө, мјсөтны, үдны вердны.

Тулыснас көзан кад кежө і остісө јаселісө. Пјокла мед.
перво нуотіс асөіс Настуоксө. Челаф керкуын быдөс лөсө-
төм челаф понда кыз колө. Жој вөж чочком, өтік јогөк абу.
Өтік жыр лөсөтөмас ұланө. Рјадбн течөмас уна-ед кроваттөз
јүссөз кыз чочкомөс. Мөдік жырјын жојас јашіккөзын быд
код орсан торыс челафыслө.

Пукөмае челафыс жој шөрас кыз чочкөм сјнавкөккөз
да кышөтөны орсөны і мамвысө вунөтөмас.

Быдөнныслөн јуррезныс шырөмөсө, јөрнөссөзныс чочкөмөс.

Куј-мөз жірјын сојөны челаф. Натөділ керөмөсө пыза-
ноккөз да скамејкаез. Кыз аканөккөз челафыс пукалөны пы-
зан сајас.

Быд жырјө пыраліс Пјокла, вјзөтис кытөн олө сылөн
кагаыс. Оградасө быдөс сјз-жө қімлаөмас. чышкөмас, чела-
фыслө орсны песок ваялаөмас. Быд јун челафсө вјзөтлыны
сетчө лөвлө фөлдшер. Кызі көда шөгавны пондас, вјзөны

Җаслыын челафыс олбны і быдмбны влд-мбз.

арҗа жырын. Быд лун челафсб миссбтбны шопыт вабн і-
 ббтбтбны кык лун ббртб, а мукбдылб і быд лун чочком-
 трнбс. Гажа луннезас вбббны кебырбн шондб вьлын да сбсл
 пбм воздук вьлын. Верббны челафсб чассез ббртб. Неде
 мунда вблҗе. Пјоклалбн олбс кагаыс җаслын, а совсем мбд
 коф лоис. Чочкоммбс јонжык лоис да ј удавжык. Некој бн
 оз і горзы. Четчас асывнас і корбб мунны. Озжык Пјокла
 лрад вблб кулбм вьлб, а бнб оз вермы фьвутчыны, кыщбм чо
 жа пондҗе быдмыны да јонмыны кагаыс. І Сбз җаслб пбртча-
 ис Пјоклалбс кјез. Сетбс вьжыт отббт быдтбсбмын Пјоклалб-
 уналб, кбн озжык мыреис Пјокла-мбз-жб.

А. ГОЛЕВА.

ПЫРТАМ РЕШЕЊО ЦК ВКП(б) ЛІГ ШКОЛА-ЈЫЛІГ.

Сентябр вiтiз лунi газета "ПРАВДАЫН", вiлi гiжiм постановлењiцi ЦК ВКП(б)-лiн школа-јылiг. Ета постановлењiцi мiјанлi мытчалi, кыщiм победаез мiјан емiс культурнiј фронт-вылын, кыщiм недостатоккез i оулаы кезi кыщiм моггез сулалiны мiјан оуын велiтiм ужын.

Сојуз паста велiтiс челаф 1914 воiз, вiлi 7,8 мил. морт. Таво ета цыфра содиc 20 миллионiз.

Быд нациа велiтi фслас кыв-вылын. Сојуз паста велiтiны сiзiм дас кыв вылын.

Оз кол бiрiс i мiјан Коми округ. Воiс во велiтiс челаф мiјан школаезын содi. Тало округ паста велiтiчiны 18814 морт—93%/. Первiсiса кык годсi школаын велiтiм мунi коми кыв вылын. Талоган быдiс нiм жыр вужасi велiтiны коми кыв вылын. ЦКМ I гр. мiдi год арзан вужас велiтiны коми кыв былi.

Школа, ортiн грамотаi велiтiмкiт, нуiтi производственнiј уж колхозын i заводын.

Школа оуын iнi суалiны сетшiм моггез, меd велiтiс школаiс петiм бiрын вермiс пессыны нiја задачаез пснда, кiдна суалiны iнi мiјан оуын, меd кужiс кутчыны быд машина дор, кужiс сетны iтвет крессачiнлi быд вопрослi.

Сiз-жi школаын колi быщiма сувтiтны коммунистическiј воспитанњi.

Колi велiтiны челафiс кужны пессыны классовiј врагkiт, тiдны, кыщiм задачаез сувтiтi мiјан оуi партија i Советвласть.

Руководство етiјiн ужiн колi босны пионер отрядлi, а кытiн сетшiммес абу организуйтны нiјi.

Колi паскiтны уж самоуправлењiцiс школа-

ын, мед сїѣ сувтотіс могас озын—лебтыны качество велотом ужын.

Оз ков лунотны і антїрелїгїознїѣ воспитаннїо. Колѣ, мед челаѣ вежертїс, кыщѣм вред ваяѣ вїчку і поп, і колѣ велотны нїѣ пессыны ныкѣт.

Челаѣ мїѣѣн уна керѣны прогуллез. Мукѣд оз лок школаѣ, а мунѣ кытчѣкѣ праѣнїкѣ мамыскѣт, ѣто дышыс бостас да школаѣ оз ведчы. А тїѣ, челаѣ, еѣ тѣдат, быѣ лун школаын керны вїлѣ, одкѣ доктѣ од пондѣ тѣдны сїѣ.

Сыган, мыла тїѣ умѣла вовлат школаѣ, керат уна прогуллез, тїѣ умѣла гїжат, умѣла лыѣѣат.

Колѣ быѣд-ѣож, пессыны буржык лыѣѣѣом-понда, гїжѣм-понда!

Песѣ буржыка велѣтчѣм понда.

Царскѣѣ влаѣѣ мїѣѣнлѣ колїс умѣл наследство—неграмотност. А ѣнї еѣта велѣтчѣтѣм неграмотнѣѣ ѣѣз мїѣѣнлѣ мешаѣтѣ строїтны соціалїзм.

Советскѣѣ правїтельство орѣгѣ еѣтѣн умѣл наследствоѣн. Быѣд челаѣѣс кыкѣѣамыс воган ѣѣѣтѣ велѣтчѣны школаезын.

Мукѣд школаезын умѣла сувтѣтѣм ужыс: челаѣдыс умѣла гїжѣны, умѣла лыѣѣѣны. А мыѣ сылѣ мешаѣтѣ? Прїчинаѣз еѣгалѣ уна: Уна челаѣ мїѣѣн школаезын велѣтчѣ гов ѣѣзлѣн. Ны челаѣлѣн оз овлы паскѣм, кѣмкѣт, ѣто шыгїѣн пукалѣны. А мукѣд мам еѣѣ сїѣ, вїсталас: “Ен мун талун школаас, вѣѣѣчы каганас, школаыс-еѣ некытчѣ оз пышшы.”

Быѣѣс еѣтнїѣѣ условїѣѣз і мешаѣтѣны бура сувтѣтны уж школаын. Умѣла-кѣ пондаѣѣ вовлыны челаѣ школаѣ, умѣла пондаѣѣ тѣдны. А еѣта пондаѣѣ колѣ

тчöны мөдiк год кежö сija-жö жырjö. ЦК ВКП(б)-лөн школа жылиг вiсталöм, мед вöли буржык качество велöтöм ужын.

Колтчас-кö чельаф сija-жö жырjö мөдiк год кежö, уна деңга да кад муңас вег. Мед ез мешај-тö етна условijaез бура сувтöтны уж школаын, колö корны организацijaез: кооперация, колхоз, сельсовет i сiз öз. Кооперациялö вiставны, мед сija сузöтiс велöтчиг чельаф понда паскöм, көмкöt да сожан. Колхоз вермас етны ыжыт отсöt пым сожан организујтöмын.

Кутчасö-кö отсавны школалö етна организацijaез, сек качество велöтöм ужын лебас. Oz лоö прогуллез чельафлөн. А етыган i мөдi год кежö колтчасö јещажык. Быд школалö колö сувтöтны ас озын мог: мед öтик велöтчиг ез кол мөдiк год кежö сija-жö жырjö.

А. Гольева.

Мiжан округ лоас сваль грамотнöј округөн.

Умöла көркö олис комi морт цар дырнi, Нтатын да бусын пöдiс. А велöтчöм жылиг i думайтны ез лыст. да i велöтчыны некытөн вöли, школаез вöлисö шоча, кытөн велöтчисö токо попpezлөн да озырлөн богатöј-лөн чельаф. Комi ужалиг мортлö туј школаö вöли пöдана. J сiз комi јоз колтчис велöтчытöмөн, пемытөн 1917 воöз. Октябрскöј революцija остiс паскыт туј југыт олöмлаң ужалиг јöзлö.

Öнi мiжан Советскöј Сојузын мунö ыжыт строiтельство. Вилиг-виль сöдöны фабрикаез, заводдез, совхоззез, колхоззез i сiз озлаң.

Луниг-лун со матöжык сибалам социализмлаң. Леңин вiсталiс: "социализм строитны неграмотнöј

јѳкѳт оз поѳ.“ А мѳан коласын велѳтчытѳм јѳзыс
 ѳѳѳѳн уна. Етѳ ѳеграмотноѳсѳ мѳанлѳ колѳс нас-
 лѳдство царскѳј правѳтельство. Совет влаѳт етѳн
 велѳтчытѳмѳн орѳтѳ. Уна јѳз-нѳ велѳтчѳс грамотаѳ
 дас ѳѳл воѳн совет влаѳт ѳырнѳ. Но уна еѳѳ ѳѳ-
 ланѳ колѳ велѳтны. Велѳтчѳ ѳе токо поѳнѳ чѳлаѳ,
 но ѳ гырѳс ѳтѳр. ѳе вез велѳттѳм чѳлаѳ јылѳ ем
 сетшом закон, мед бѳд чѳлаѳок кѳкјамѳс вогаѳ му-
 нѳс школаѳ. А гырѳсгезлѳ вѳтдас во кѳнлѳ еѳѳ абу,
 бѳдѳс пондасѳ велѳтчѳны. Оз колѳчы ѳ мѳан Комѳ
 округ бѳрѳ. Ыжѳт уж нуѳтѳ культура фронт вылын.
 Воѳс воѳ бѳд угѳлокѳ ѳѳѳѳны вѳлѳ школаез. 1931 воѳ
 бѳдѳс школаез I ст. округас 229, чѳлаѳыс бѳдѳсыс
 сѳтѳн велѳтчѳны 18814 морт—93 проц. 100 мортѳс
 93 велѳтчѳны.

Велѳтчѳны лѳкпункт вылын

Гырѳсгез бѳдѳсыс ѳеграмотнѳјјез 19261 морт.
 Велѳтчѳны ны коласѳ лѳкпункттезын 17431—90 проц.
 Малограмотнѳјјез бѳдѳсыс 11071 морт. Велѳтчѳны
 ны коласѳ 3031 морт. Ыжѳт уж еѳѳ сулалѳ
 мѳан ѳѳын. Уна јѳзѳс колѳ велѳтны, мед ез вѳв
 мѳан округын ѳтѳк ѳеграмотнѳј.

Мыј адзылімө совхозын.

Термасөмөн локтамө Јурмінскөј лноссовхозө. Көк увтө огө візөтө, пөлтам пьэскыт өшына керкуезлаң. Етна керкуез токо і панталөны міжанөс, сесса һекін абу, тыдалө быдөнныс ужалөны. Локтімө, пырімө јуралө дынө. Öтiк мiјан коласiс вiсталис:

— Мiјө селхозтехникумiс локтiм практика вилө. Јуралө паныт горөтчiс:

— Асјапон вiсталам кiнлө кытөн колө ужавны.

Уна мiјан коласiс ез вөлө ета совхозын. Уна ез адзылө мыј керсо естөн, Öнi вөлiс пондiмө төдны, кыч мунө уж ета совхозын, мыј дорын ужалөны і сiң оңлаң. Мукөдыс мiјан коласiс кутчiсө ужавны гiлос течөмын, мукөдыс лон һещкыны „комсомолка“ һiма машинаезөн, вундыны жһејкаезөн су, лон вартлыны і мөдиклаын. Быдыслө адзiсiс уж. Öтлаын совхознөј рабочејезкөт пiңамө ыб вылын. Ужаламө һе-һi важса моз: һе-һi куш кiезөн, а голламө быд көд машинаезөн.

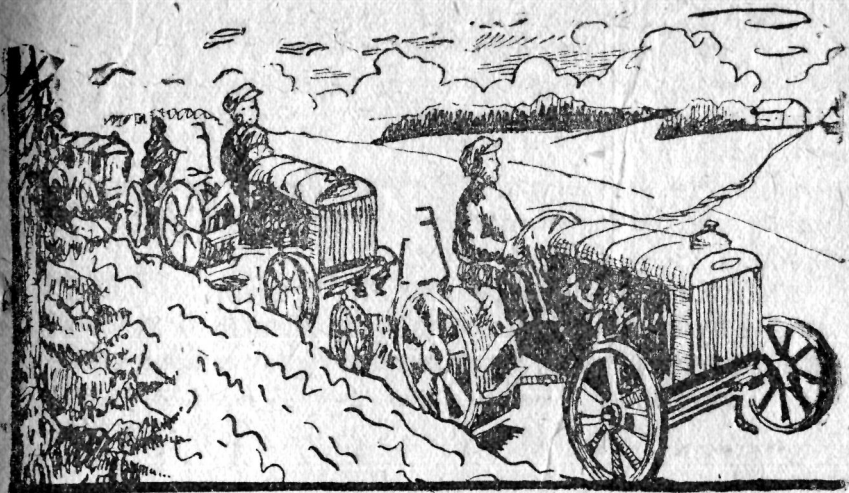
Ыб вылын машинаез то кыщөмөс: вундан машинаез 3. лон һещкан машинаез 20, тракторрез 29 кыным, öтiк сложнөј вартан машина, öтiк вөла куртан машина і с. оң.

Ужыс мунө сфелшина сөртi, ударнөј бригадаезөн і соцвермасөмөн. Рабочөјезлө сфелшина сөртi і мынтiссө заработок. Сiң-же і мынтiсө мiјанлө.

Вот мыј мiјө керiмө да адзылімө совхозын.

Јурмінскөј совхоз јонмө. Сiја уна сетас государстволө лон сырјо. Отсалас коллективiзiрујтны бедһаккезөс да батраккезөс і јонмөтны öтласа хоһајство мiјан округын.

Сельхозтехникумiс велөтчiс Чечулина.

Тракторнөй завод.

Том жөз, посні жорттез, тижө быдөннит кывліт трактор жыліс. Мукөдыс можот і адывлит, кыз сіја гөрө, піналө, көчө. Трактор вермө керны не токо ыб-выліс уж, сіја вермө кыскавны вөріс кер да пес, кыскавны туй вылөт быккод товар, вартны, ізны супілітны пес, і өлектріческөй біөн пемыт ојөн керку, ез југдөтны.

Озжык, важ кадө мјан Россіјаын тракторрез ез вөлө. Революція бөрсан, медоцца жө годдесан медбы перытжыка лебтыны ужалис өтірліс хожајство, советскөй власт пөндіс нөбны тракторрез Америкаіс. Мед ныліс нөбны тракторсө, колө сетны золото, нан нето вөр ку (пушнина).

Мјан рабочөй жөз шуіс: „мі асным кужам керны тракторрез.“ І вот 1927 восан Ленинградса рабочөјјез „Гөрд путіловец“ заводуын керісө медоцца сталнөй вөв. Сексан ета заводуыс пыр пөндіс керны ніјө. Таво быд лун петө заводуіс 75-80 трактор.

Но өтік заводыс јеша вермө керны тракторрезсө. Мижан страна паскыт, отір уна, а вөввезөн уна һансө он көз. А мед учот трактор вермө ужавны өтік да кыкдас вөв тујо, а ыжытжык тракторыс і кватдас вөв вежас.

Колөм тулысө пондис ужавны ешө өтік завод— Сталинградскөј тракторнөј, көда лезө быд лун 100 трактор.

Ешө Украјинаын „Харковскөј тракторнөј завод“ октабр I луно лезісө. Сіја пондас лезны быд год дасвіт тысача трактор. Керсө завод Челябінскын, кывліт сетщөм город ем Сібірлаңын,—сіја пондас лезны мед гыріс тракторрезсө, көда өтікыс ужалө кватдас вөв тујо.

Љенинградскөј трактор шусө. „Фордзон. Путиловед,“ Сталинградскөј—„Інтернаціонал,“ Харковскөј „Інтернаціонал“-жө, і Челябінскөј тракторрез пондасө шусыны—„Катерпіллерөн“. Сіја лоас не колосоез вылын, а сталнөј паскыт чепpez вылын, көдө шуоны гусенічаезөн. Ем ешө трактор—„Коммунар“, сізжө гусенічнөј, но нїјө кероны јеша. Віт-васа план помасік кежө лоас асланым лезөмыс 370,000 трактор. Оні кывзө, кыз керсөны тракторрез.

Рағам-кө мїјө тракторсө, сек сылөн лоасө кыктысеча гөгөр тор. Емөс торрез поснітікөс емөс і гырісөс. Емөс торрез јем жынса учөтжыкөс. Быд торлөн аслас места і уж, лишнөј нем абу. Быд торыс керө ассіс уж і отсалө мөдіклө, а отлаын лоө ыжыт вын. Оштан-кө өтік тор, не то жугалас—сек машина ужавны оз вермы. Емөс торрез чугуннөјөс, көрто-вөјөс, сталнөјөс, медіс, платінаіс, реңінаіс, лонсунісіс, гыныс і пуіс.

Бостам кот-бы гајка, не то вїнток—нїја лөсама-сө быд тракторө, көдө лезө завод талун, не то год мөд бөрти,—со пондас сіја вїнтокыс лөсавны сетчө,

кытчо кером. Сижон быд торгырис и учот шусоны стандартнојезон.

Сталинградској тракторној заводын ужалоны кык дас тысеча рабочөј. Быд рабочөј керө асгис уж. Пөснн торрезсө кероны өткөн, а гыриссезсө артилөн Быд торсө кероны машинаон, а мукөд бердас ужалө и не өтик машина. Лебтө, новјөтө торрезсө тожө машина, рабочөјлө өддөн кокнөтө машина уж и позө перытжыка керны торрез.

Заводыс быдса кар. Öтiлаын өддөн ыжит паровөј машина керө электрическөј вын. Сысан быдлаө нужөтөм меднөј проволока, көда куза мунө электричество бергөтны ужалан машинаезсө, станоккезсө, зваритны көрт, сылотны мед да олово спөјитикас да пемыт ојнас сетны би заводлө. Мөдiлаын көртовөј да стальнөј торрезсө дорөны: гымалө ыжит дорсан машина вижжитөны биез горнаезын. Кујимөтлаын чугунонөј да меднөј торрезсө кистөны песөковөј формаезө сылотөм чугуни да медис. Ньолөтлаын волькөтөны дорөм-кистөм торрезсө. Витөтлаын калитөны-небзөтөны, кыз нијө колө.

Керөм торрез быдөс локтөны өтiлаө, кытөн и куз көртчөны быдса тракторө. Сiја корпусыс өддөн куза да паскыт: бокас уна жыррез, а шөрас дол куз жыр Бөкiс жыррезис өт-мөдөрсан ваяалөны кыщөм колөсы вестө чукөртикас, трактор торрез. Шөрис куз жы. рас жож вевдөрөттис дол мунө паскыт стальнөј чеп пизөс сувда жож-көчечез сылөн јитөмас өтлаын и бергалөны гөгланоккез вылын, медбы чепыс ета ез зыртчы да ез быр. Көр лөзасө машина, чепыс кыссө жагвыв, шумтөг дол жыр кузаас, өт көчечсанас мөд көчөчө. Көда озлан мунө чепыслөн бөкыс, сiја жож вевдөрын, бөрлан мунаныс—жож увтөттис кыссө. Етијө шуюны конвейжерөн. Конвейжер сiз-жө бергалө, кыз ти мамныткөт киезнаныт бергөтлатө ректан.

Конвейжер вылө шыр кончсаңас пуктöны мед сöкыт трактор торсö, көдö шуöны рамаөн. Рама öнi муно ачыс, нөбөгö сiжö конвейжер. Öтмөдöрсан асланыс местаезын сулалöны конвейжер кузас дол, рабоччöјјез i вiтчiсöны, көр ны дынө локтас рама, медбы пуктыны аслас местаö сiжö торсö, көдa ны дынын.

Вот друг кыкнан боксаңас перыта сујыштiсö да виңтiтiсö торрез, сыбöрын термасöны сувтны асланыс местаö, мед мөдiк рама бердö сiжжө керны.

Рама муно озлаң, öт-мөдöрсан сыбердö течöны торрез, öтiк тор озас, мөдiк бöрас, вевдöр-саңас, бокқезсаңас. Трактор быдмө, трактор чужö

Вот конвейжерлөн кончыс матын. колiс кышавны токо колосоез. Асланыс местаынöс нија, оҗисез павкöны-ни жожö, бөрисез термасöны сувтны. Трактор сувтiс нольнан кок вылө—трактор чужiс!

Трактор ужалö бензинөн, керосинөн, мавтчö быд-код мазөн зыртчан местаезöтiс, а көздöтны колö ваөн.

Конвейжер вылас ешö кiстiсгö мыј колö.

Пешлөм трактор ачыс муно складö, кыз вöв аслас картаö.

Но һедыр сiја шотчiсö—луннас чужiс, а ојнас сiжö индöны Волга сажö паскыт муез вылө. Сетчiн сiја зыкөн бергöтö көзыт му пласез, бергöтö һе öтiк сотна гектар.

П. Порсов.

Ударниккез ужын бостоны премія.

Ви́отам, кыз оліс крессаңин бедһак год кык бөрти. Лун і өј сіја мырғис. Шотчистөг мукөд пырас ужаліс. А оліс шыг Һе пөт. Ужалас гожумбыт, а һаһыс токо төв шөрөзғис тырмас. Өтик колтчыліс крессаңинлө, кеймиғны кулак озын. А кулак рад, сетө ужалөмлө.. Тулысөзғис сымда бедһак оғосалас і гожумбыт өтик шотчиган лун оз аҙыв, пыр ужалас.

Но етатшөм луннез колісө бөрө. Өни јешаһи аҙған бедһаккес, көда бы сіз мырғис да өтһас оліс.. Крессаңин кағалис, мыј токо өтласа ужөн позө кокһөтһны олөм да лебтыны хоғажство. Колхоз—опора бедһаклө. Колхоз мездөтис бедһакөс кулак кпөд увтис. Колхозын крессаңин сабансө, пуөвөј пиһасө да көзчан кудсө вежис машина вылө. Машина кокһөтис крессаңинліс уж.

Колхозын крессаңин уж нуөтө большевистскөј темппезөн—ударнөја. Быд колхозын емөг ударнөј бригадаез, көдһија ужалөны унажык пунктөм нормаезса. Ударниккеслө колхоз ударнөј уж понда сетө премія. Мукөд колхозыс быдсөн ударнөја нуөтө ужсө. Сек һылө сетөны гыріс преміяез: машинаез, деһга, пода гыріс родіс.

Бостам примеррез, кыз ужалісө колхозез Јувинскөј районын. Гөрһны сетөм норма жын га өтик вөвлө, өтик лун кежө, а гөрөмас 0,75 га. Пиһавһны сетөм 0,80 га, а пиһалөмас 1,20 га і сіз оҙлаһ.

Етна цыфраез мытчалөны ударнөј уж көлхозезын.

Челад гижө журналө, емөг-ја тижан колхозын ударнөј бригадаез і кыз һија ужалөны?

А. ГОЛЕВА.

ТАБЕЛЬШІК

(Сывоё гармонна сёрті)
Гіжэ табельшік Јерјома
Быдлэ сфелнатог „ужлун“
А рофнаыс сылэн омён.
Омён тыр, кытчэ ен мун:
І Макоім—рофна
І Јепім—рофна,
І Онорејко—својак,
І Семідко—землак,
І Аркашко—тест
Брага удэ вес,
І По апіён ем табак,
І Јогор сетіс пјатак,
І Огана бытте ін,
І Параска чочкэм пінь,
І Гогорсан—гөгөр
Быдыс ыстэ јубр.

А кбр пон Іс міјан мунны,
Мунны сфелна сёрті уж
І Јерјомалён сек вуніс,
Быд рофналён оріс вуж:
І Макоім не рофна,
І Јепім не рофна,
І Онорејко не својак,
І Семідко не землак,
І Аркашко не тест
Брага оз ні уд вес,
І Потап оз сет табак,
І Јогор оз сет пјатак.
І Огана абу ін,
І Параска самём пінь,
І Гогорсан—гөгөр
Оні абу јубр

да, сфелшіна дырні табельшіклэ **почотыс**—не
сіја. Естён тіјэ ед і думајтэ

Роч выліе вужотіс

ІВУ-СТВПКО

Богтам шефство карч гуез вылын.

Карч сетö ыжыт пыкöt хожајствоын, да ыжыт-мог (польза). Карчас емöг питательнöй вешчествоез— витаминез, көдысаң мортыс буражык быдмö и мортыс бердö озжык кутчиг некыщöм шогöt.

Школаезын колö организујтны пым завтраккез. Ажыгi ог кужö виçны дозор карч гөгөр, мијан төв кежас нем оз колтчы. I школаын оз ло пым сојан сiç-жö и колхозын. Мед гожумга ужыс ез ло вес карч гөгөр, колö карчсö төв кежас буржыка лөгöтны, мед сiја көт i тулысöз олас, а ез щык не сiсмы. Эта понда колöны бур карч гуез.. Мед нија вöлисö көсöг i шонытсö. Сiç-жö карчыс мед вöли көс, төлөтöм, не нятöг i çон. Сiс карч öтикö оз поч сурöтны жамаö, сiç-жö жыңһаö, öтиксаң вермас щыкны быдса жама. Ветлö колхозö да виçötö, кыщöмөг нылөн карч гуез. Оз-ја пыр ва. Отсалö колхозлö лезны карч жамаö да бура дозирајтны. Колхоз тiјанлö сетас сы понда карч пым сојан вылö, нето тулыснас саситны. А медбура колö дозирајтны нијö, көднö колны саровкаезö мöдi год кежö.

А. В. Вилесов.

Тыртам Лењинліс заветтез

Лењин вісталис: „міјан быдöс тырмö строитны социализм. Токо öтик оз тырмы—грамота. Велöтчытöм, неграмотнöй пемыт јöзкöt социализм строитны оз поз“, Совет власт да большевик партија бура пессöны грамота понда. Воиг-во быд угöлокö оссöны вил школаез, кытөн велöтöны быдöс челадöс кыкј мыс восаң сесга уна ешö мијан коласын гыріс велöтчытöм јöз. Ны понда емöг лікпунттез, школаез малограмотнöјез понда.

Міјö Кудымкарскöј ШКМ-ын керімö собраңы да баитим отір велöтöм јыліс. Бөрјімö һол дас (40) велöтчігöс, көднїја велöтöны Кудымкарын 18 сентабр лунсаң. Сесга быд велöтчіглö велöтны гортаныс öтик мортöс (ајöс һето мамöс, сојöс, вонöс).

Вісталö журнал пыр, мыј керöны мöдік школаез ета ужын.

АЛ. БАЖИН.

Мыј ми керімö сентабр 1-öј лунсаң 10-öt сентабр лунöз.

Öкгімö школаас 1-ј сентабр лунö да перво кутчігімö су зімлалан уж бердö. Школнöј зөр вундімö 135 суслон id 149 суслон да течімö шоромö.

Öкгімö понул јагöd да костім, 15 кілограм лоіс Сетім кооперативö-Етөн сентагөн гіжши мгазетвылö

Весöтгімö колхознöј ыб, јог турунсö тонна да жынсö сілосујтімö.

Öкгімö ас коласаным сентагө мöдік выпуск зајмом вылö.

Пым сожанлө өктім да коетім щак 15 кілограм,
да солалім сымда жө. Вартлім да вөвдім Осоавиа-
хімскөй лон 84 жүр.

Мыј ноко керисө мөдік школаез? Гіжө журналө
Велөтчигез Поносовскөй школае.

Бостө прімер Заречнөй колхозіе.

Кватөз нојабр лунө рытнас Заречнөй колхозын
Пешнігортскөй селсоветын вөлі торжественнөй за-
седаньно кытөн вөлісө јөзыс виттадасса уна Заседань-
но вылын педтехнікуміс практиканттез керисө док-
лад. Сыбөрын торжественнөй заседаньно вылын
колхозьніккез петкөтісө постановленьно 7-өз нојабр
лунө керны гөрд обоз. Ашынас колхозьніккез вајі-
сө Јурінскөй ссыпнөі пунктө 15 центнер су.

7-өз нојабр лунө бөра колхозьніккез керисө вече-
рінка, кытөн практиканттез керисө беседа. Сыбөрын
невна гажөтчыштісө. І сіз културнөја чулөтісө
Заречнөй колхозьніккез дасьолөт годовшчіна
Октябрскөй революціјаліе. Колхозьніккез өні казали-
сө, мыј вічку прахнікіе убытокса нем бурыс абу.

ПРАКТИКАНТ ПЕДТЕХНИКУМИС.

Ответственнөй редактор С. ф. Зубов.

Велөтчөсөз да велөтчөсөз, гижөб чельаф журнал

„ТОМ УДАРНЬИК“ ВЕЛӨ

Петө сija быд төлісө дтпыр.

Журнал гижөб велөтчөс чельаф понда, көдна велөтчөны
мед бөрjа группаезын. Журнал сувтэтө мөггез:
мытчавны чельафліс олөм, ныліс уж
віль соціалістическөј стрөј-
каын.

Журнал „Том ударньик“ гижө аслас журналө быдөс віль
торрезсө, талуьна лунса ужсө, велөтө чельафсө
лоны соціалістическөј государствоө
стрөительлезөн.

Быдөннит сувтөтө да лыдөб чельаф журнал „Том ударньик“

Г И Ж Ё А Н В Ы Л Ё Д О Н :

кујим төлісө кезө 45 ур (коп.)

дын год кезө . . 90 ур (коп.)

год кезө . . . 1 р. 80 к.